

Ανοιχτή Κοινωνία

Αρ. φύλλου 68

Β' Τρίμηνο
2008

Δελτίο της ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
για μια Ανοιχτή Κοινωνία

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΕ ΘΕΜΑ :

ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΚΡΑΤΟΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Αναζήτηση μίας καινούργιας σχέσης

ΜΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Στις 15 Μαΐου έγινε σε αίθουσα του Βυζαντινού Μουσείου Αθηνών μια δημόσια εκδήλωση που διοργανώθηκε από κοινού από την «Ένωση Πολιτών για την ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ» και την «ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ για μια Ανοιχτή Κοινωνία», με το επίκαιρο θέμα: «Κοινωνία, Κράτος, Οικονομία – αναζήτηση μιας καινούργιας σχέσης».

Ομιλητές ήταν οι κ.κ.

- α) **Γιώργος Δερτιλής**, μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας, Διευθυντής Σπουδών κοινωνιολογίας στην Ecole des Hautes Etudes στο Παρίσι και ομ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών,
- β) **Άννα Διαμαντοπούλου**, Βουλευτής ΠΑΣΟΚ Αθηνών, πρώην Επίτροπος στην Ε.Ε.,
- γ) **Φώτης Κουβέλης**, Βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ Β Αθηνών,
- δ) **Αντώνης Μακροδημήτρης**, Καθηγητής Διοικητικής Επιστήμης στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και
- ε) **Νίκος Μουζέλης**, Καθηγητής Κοινωνιολογίας LSE.

Συντονιστής ήταν ο δημοσιογράφος κ. **Φοίβος Καρζής**, που, ύστερα από μια γενική τοποθέτηση, έδωσε διαδοχικά το λόγο στους ομιλητές.

Λόγω του εξαιρετικού ενδιαφέροντος των ομιλιών παρουσιάζουμε στο παρόν τεύχος του Δελτίου μια βραχεία περίληψή τους, με την ελπίδα ότι αποδίδουμε με ακρίβεια, αν και σε γενικές γραμμές, τις απόψεις που αναπτύχθηκαν.

Η συζήτηση εκτυλίχθηκε σε τρεις θεματικούς κύκλους.

Περιοδική Ενημερωτική Έκδοση
Ιδιοκτήτης-Εκδότης: ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ
Ευφρονίου 5-7, 116 34 Αθήνα
Τηλ.: 210 7220 063 - 210 7220 475
Fax: 210 7220 475
e-mail: kinpol@otenet.gr
www.kinisipoliton.gr

ΠΡΩΤΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ο λόγος δόθηκε αρχικά στην κ. **Διαμαντοπούλου**, η οποία είπε (περιληπτικά) τα ακόλουθα: Η μεταρρύθμιση του κράτους είναι δυνατή. Οι πολιτικοί την επαγγέλλονται, ως «επανίδρυση» του κράτους, και η κοινωνία, σε ποσοστό 97%, τη ζητεί. Γιατί δεν γίνεται; Διότι:

- α) το πολιτικό σύστημα δεν είναι αξιόπιστο και
- β) οι πολίτες έχουν βολευτεί με τη «συναλλαγή».

Για να επιτευχθεί η μεταρρύθμιση απαιτούνται τα εξής:

ΟΡΟΙ:

- α) **Αλλαγή του πολιτικού συστήματος με νέο εκλογικό νόμο.**
- β) **Απεξάρτηση από το πελατειακό σύστημα και από την καταλυτική επιρροή των ΜΜΕ.**
- γ) **Ουσιαστικοποίηση της θέσης των βουλευτών και του έργου της Βουλής.**
- δ) **Κανένας κομματικός αξιωματούχος να μην κατέχει πολιτική θέση.**
- ε) **Οι συνδικαλιστές να περιοριστούν στο ρόλο τους και να παύσει η ανάμιξή τους στην άσκηση της εξουσίας.**
- στ) **Γενική αξιολόγηση κρατικών λειτουργιών και υπαλλήλων με συνέντευξη και μοριοδότηση.**

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ:

«**Πού θέλουμε να πάμε**»;

- α) σε ένα κράτος αποτελεσματικό (γενίκευση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, αξιολόγηση, κλιμάκωση αμοιβών και ενεργοποίηση του πειθαρχικού ελέγχου),
- β) σε ισονομία (τήρηση των νόμων από όλους, με προσωπική ευθύνη των κρατικών λειτουργών και υπαλλήλων, «κοινωνικό δίκτυο προστασίας» για όσα πρόσωπα χρειάζονται συμπαράσταση, διαφάνεια, γενίκευση και ουσιαστικός έλεγχος του «πόθεν έσχες») και
- γ) σε περιορισμό του διογκωμένου σήμερα κράτους (κατάργηση των υπηρεσιών που είναι ξεπερασμένες λόγω αλλαγής αντικειμένου, νέα θεσμική οργάνωση και νέας τεχνολογία).

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: Η μεταρρύθμιση μπορεί και πρέπει να προχωρήσει άμεσα. Απαιτούνται λ.χ. 5 έτη για τη γενίκευση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και 12 έτη για τη νέα θεσμική οργάνωση.

Ακολούθως δόθηκε ο λόγος στον κ. **Κουβέλη**, ο οποίος είπε, (σε περίληψη) τα εξής:

ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ για τη μεταρρύθμιση του κράτους είναι, κατά τη γνώμη μου, οι ακόλουθοι:

- α) Εκδημοκρατισμός. Να ακούγεται ο πολίτης, να γίνονται σεβαστά τα ανθρώπινα και τα πολιτικά δικαιώματα. Να εξαλειφθεί ο διοικητικός αυταρχισμός.**
- β) Λαϊκή κυριαρχία. Η Βουλή να γίνει το κέντρο του πολιτικού συστήματος. Να καθιερωθούν θεσμοί ελέγχου της πολιτικής από το λαό.**
- γ) Κοινωνία πολιτών. Το κοινωνικό κράτος δεν εκχωρείται. Όχι ως κράτος πρόνοιας αλλά ως πολιτικό κοινωνικό κράτος. Ανακαθορισμός των πολιτικών συσχετισμών.**
- δ) Αποκέντρωση και περιφερειακή συγκρότηση αλλά με όρους κοινωνικούς.**

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ:

Ανάλογα με το αντικείμενο, πάντως υπάρχουν πολλά που μπορεί να γίνουν βραχομεσοπρόθεσμα.

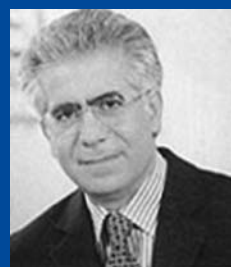
Ο συντονιστής κ. Καρζής έδωσε κατόπιν το λόγο στον κ. **Δερτιλή**, ο οποίος είπε (συνοπτικά) τα εξής:

ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ:

- α) Να τονωθεί η κοινωνική συνοχή, με τήρηση των νόμων από όλους και έναντι όλων. Να ελεγχθεί η ανομία και η παρανομία.**
- β) Να τηρείται ο σεβασμός των δικαιωμάτων των άλλων.**
- γ) Να αποκατασταθούν οι πολιτικές αξίες και να καλλιεργηθεί η «συνείδηση του πολίτη», τόσο στους πολίτες όσο και στους κυβερνώντες.**
- δ) Οι ηγέτες (ηγέτιδα τάξη) να μην έχουν πρόσθετα (αυξημένα) δικαιώματα, αλλά πρόσθετα καθήκοντα.**
- ε) Πολιτική παιδεία.** Ο ομιλητής αναφέρθηκε σε ιστορικά προηγούμενα όπως η δημοκρατία στην αρχαία Αθήνα και στη Ρώμη κατά την περίοδο της δημοκρατίας, στη βρετανική αυτοκρατορία έως τον Β παγκόσμιο πόλεμο, στις σημερινές Σκανδιναυικές χώρες και στον πρώτο αιώνα της ελληνικής πολιτικής ιστορίας (1821 – 1920) κατά τον οποίο διαμορφώθηκαν οι πολιτικοί θεσμοί.

Ο κ. **Μακρυδημήτρης**, στον οποίο δόθηκε κατόπιν ο λόγος, είπε (σε περίληψη) ότι κατά τα 35 τελευταία χρόνια (από την πτώση της δικτατορίας έως τις ημέρες μας) επιτεύχθηκαν πολλά: ΕΟΚ, ΟΝΕ, δημοκρατικοί θεσμοί, εξομάλυνση των σχέσεων με την Τουρκία, σημαντικά έργα, γενίκευση ευημερίας. **Δεν πετύχαμε όμως στον αναγκαίο βαθμό την «ποιότητα της Δημοκρατίας»**, δηλ. **ένα κράτος αξιόπιστο και αποτελεσματικό, καταπολέμηση της πολυνομίας και της γραφειοκρατίας, που αποθαρρύνει τις επενδύσεις και εμποδίζει την ανάπτυξη. Κρατεί μια διοικητική «δημοσκλήρυνση» και η «χίμαιρα του κυβερνητισμού» εξακολουθεί να συναρπάζει.** Ότι δηλ. αρκεί η διεκδίκηση της εξουσίας με την ψευδαίσθηση ότι ένας άλλος κυβερνήτης (κυβέρνηση) θα πετύχει τη μεταρρύθμιση.

ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ:

- α) **Αποκέντρωση, αυτοδιοίκηση,**
- β) **απογραφειοκρατικοποίηση,**
- γ) **αποκρατικοποίηση (λιγότερο αλλά ποιοτικά καλύτερο κράτος).**
- δ) **Το κράτος είναι κατά κανόνα κακός επιχειρηματίας και επομένως πρέπει να παύσει να ασκεί επιχειρηματική οικονομική δραστηριότητα. Αλλά να εστιάσει την προσοχή του στη βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου και τον εκσυγχρονισμό του εποπτικού και ελεγκτικού του ρόλου.**

Ακολούθως το λόγο έλαβε ο **N. Μουζέλης**, οποίος δήλωσε ότι είναι μάλλον απαισιόδοξος, τουλάχιστον βραχυμεσοπρόθεσμα, όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του κράτους. Ανέπτυξε κατόπιν τις ακόλουθες σκέψεις. Το κράτος είναι αντιαναπτυξιακό, αντί να αποτελεί μοχλό είναι εμπόδιο στην ανάπτυξη. Βασικό αίτιο υπήρξε το ότι το κράτος στη χώρα μας γιγαντώθηκε (διογκώθηκε η δημόσια διοίκηση και πολλαπλασιάστηκαν οι δημόσιοι υπάλληλοι) πριν από τη βιομηχανική επανάσταση. Οι προσπάθειες μεταρρύθμισης απέτυχαν λόγω της αντίδρασης των πολιτικών και των οργανωμένων συμφερόντων των προνομιούχων. Και η ίδια η εκάστοτε κυβέρνηση είναι μέρος του προβλήματος, άρα δεν μπορεί να το λύσει. Και η «κοινωνία πολιτών» δεν πιέζει αποτελεσματικά διότι δεν έχει οργανωθεί ούτε έχει δυναμώσει επαρκώς.

ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ:

- α) **Απαιτείται διακομματική συνεργασία, ώστε να εξασφαλιστεί συνέχεια. Διαφορετικά κάθε κυβέρνηση αντιμετωπίζει την αντίδραση του κόμματος που βρίσκεται στην αντιπολίτευση και το πολιτικό σκηνικό διατηρείται σταθερά συγκρουσιακό.**
- β) **Να συσταθεί μια πραγματικά ανεξάρτητη αρχή, με πραγματική αυτονομία και πόρους, η οποία να σχεδιάσει τη μεταρρύθμιση (την ανάπτυξη) μακροχρόνια και να μπορέσει σταδιακά να την επιβάλει.**
Τέτοια αρχή ήταν το ΑΣΔΥ, που όμως δεν πέτυχε επειδή δεν ήταν πραγματικά ανεξάρτητο, τελικά δε καταργήθηκε.
- γ) **Ανακατανομή της πολιτικής ισχύος υπέρ της «κοινωνίας πολιτών».**

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ:

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Πρώτος μίλησε ο κ. **Δερτιλής**, ο οποίος επισήμανε την ανάγκη **πολιτικής παιδείας**. Το «κράτος» είναι μια έννοια, μια «αφαίρεση», σημασία έχει ο ανθρώπινος παράγοντας, οι συγκεκριμένοι φορείς που ασκούν εκάστοτε την εξουσία. Το κράτος επιβάλλεται να απεμπλακεί από την οικονομία, διότι οι εκάστοτε κυβερνώντες χαρακτηρίζονται από **σπατάλη στη διαχείριση**.

Κατόπιν το λόγο πήρε ο κ. **Μουζέλης**, που είπε ότι, σύμφωνα με τη νεοφιλελεύθερη θέση, **το άνοιγμα των αγορών οδηγεί το κράτος (τον κρατισμό) σε συρρίκνωση**. Επιπλέον συντελεί σε αύξηση του πλούτου, καθώς και στην ανακατανομή του. Από άλλη όμως πλευρά το άνοιγμα των αγορών διευρύνει το κράτος. Διότι δεν το μικραίνει αλλά **αλλάζει το πεδίο λειτουργίας του, από «κράτος παραγωγό» σε «κράτος επιτελικό ρυθμιστή της οικονομίας»**. Οι άκρατες **αποκρατικοποιήσεις** είναι επικίνδυνες και ενίοτε ολέθριες, όπως λ.χ. η αποκρατικοποίηση των σιδηροδρόμων και της διαχείρισης των υδάτων στην Αγγλία. Όσον αφορά την κανονιστική ρύθμιση της εργασίας επιβάλλεται μια **εξισορρόπηση**. Όχι στον προστατευτισμό, που οδηγεί σε ανεργία, ούτε στην ασοδοσία που καταλήγει στην κοινωνική αδικία και στη ζούγκλα. Η δίκαιη και οικονομικά άριστη εξισορρόπηση χαρακτηρίζεται ως **flexicurity**, δηλ. ευελιξία στην απασχόληση αλλά με παράλληλη μέριμνα υπέρ των εργαζομένων (εκπαίδευση, μετεκπαίδευση, επιδόματα ανεργίας, κοινωνικές παροχές, όχι γενικευμένες αλλά στοχευμένες). Προϋπόθεση πάντως της επιτυχίας είναι να υπάρχει μια ικανή δημόσια διοίκηση.

Ακολούθησε ο κ. **Μακροδημήτρης**, ο οποίος επισήμανε ότι η **εθνικότητα** όπως και η έννοια του εθνικού κράτους εξακολουθούν να είναι ακμαίες στη συνείδηση των πολιτών. Αναπτύσσονται βέβαια περιφερειακές ενώσεις (**συμπολιτείες**), όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, χωρίς όμως αποδυνάμωση των εθνικών κρατών, που διατηρούν το ρόλο τους, σύμφωνα με την **αρχή της επικουρικότητας**. Εξάλλου η ενδυνάμωση των τοπικών δυνάμεων (**αυτοδιοίκησης**) θέτει το

κράτος σε διττή πίεση, από πάνω και από κάτω. Ενίσχυση των **ανεξάρτητων αρχών** και ιδίως της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης θα οριοθετήσει το κράτος και τις λειτουργίες του. Επιβάλλεται η κατοχύρωση και πλήρης ανεξαρτητοποίηση του ΑΣΕΠ, ενώ η **άρση της μονιμότητας** πρέπει να περιοριστεί μόνο σε ορισμένες κατηγορίες υπαλλήλων.

Έλαβε κατόπιν το λόγο η κ. **Διαμαντοπούλου** η οποία θεωρεί ότι τις **βασικές πολιτικές επιλογές πρέπει να διατηρήσει το αντιπροσωπευτικό κράτος**, χωρίς αποφασιστική επέμβαση των ανεξάρτητων αρχών. Πάντως, το κράτος σήμερα δεν μπορεί να είναι εθνοφυλετικό αλλά πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλους όσοι κατοικούν στο εσωτερικό του ή εξαρτώνται από αυτό. Εξάλλου, το εθνικό κράτος και η εθνική οικονομία απειλούνται σήμερα από τα **επιθετικά funds (διεθνή επενδυτικά κεφάλαια)**. **Τέτοιες απειλές δεν μπορεί το εθνικό κράτος να τις αντιμετωπίσει μόνο του. Ενώ υπερκρατικές ενώσεις, όπως η Ε.Ε., είναι σε θέση και έχουν τη δύναμη να θέσουν κανόνες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση τέτοιων παγκοσμιοποιημένων κινδύνων. Η ίδια παρατήρηση ισχύει για το διεθνοποιημένο έγκλημα. Και άλλα πολλά ζητήματα, όπως η διεθνής φορολόγηση, απαιτούν δι-εθνική ρύθμιση.**

Ακολούθησε ο κ. **Κουβέλης**, ο οποίος αποκρούει κάθε **εκχώρηση κρατικής εξουσίας** χωρίς τη συναίνεση του λαού. Το «δημόσιο αγαθό» δεν πρέπει να παραχωρηθεί στη λειτουργία της **αγοράς**, όπου μοναδικό κριτήριο είναι πάντοτε το κέρδος. Μεγάλη σημασία έχει η **κοινωνική συνοχή** σε συνδυασμό **με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου (ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών)**. Δεν είναι η **μονιμότητα** των δημοσίων υπαλλήλων που συντηρεί την ανικανότητα της δημόσιας διοίκησης. Οι ανεξάρτητες αρχές είναι χρήσιμες και αναγκαίες εκεί όπου διακυβεύονται τα δικαιώματα του ανθρώπου, διότι το κράτος, λόγω του εγγενούς αυταρχισμού του, δεν προσφέρεται για την προστασία τους.

ΤΡΙΤΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Ο συντονιστής κ. Φ. Καρζής έδωσε το λόγο στον κ. **Μουζέλη**, ο οποίος είπε (συνοπτικά) τα εξής: **Έχουμε ανάγκη από ισχυρή κοινωνία πολιτών**, που, ως ενδιάμεσο κοινωνικό σώμα, εκδημοκρατίζει και προστατεύει τη δημοκρατία και τις ελευθερίες. Η ενεργοποίηση της κοινωνίας πολιτών συμπληρώνει και ζωογονεί τα κόμματα, προάγει τη διαφάνεια και την απεξάρτηση από το κράτος. Απαιτείται, όμως, προσοχή, διότι δεν αποκλείεται κάποια οργάνωση πολιτών να έχει ή να συγκαλύπτει αντιδημοκρατικούς σκοπούς (φασιστικούς, ρατσιστικούς κ.λπ).

Ακολούθως ο λόγος δόθηκε στον κ. **Μακροδημήτρη**, ο οποίος παρατήρησε ότι **η κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού ενίσχυσε τις κινήσεις πολιτών**. Χωρίς συμμετοχή οργανωμένων πολιτών δεν υπάρχει δημοκρατική **νομιμοποίηση** των κυβερνήσεων. Ο λόγος της κατάρρευσης του κομμουνισμού πρέπει να αναζητηθεί και στην έλλειψη οργανώσεων πολιτών που να λειτουργούν ως ενδιάμεσο σώμα μεταξύ κοινωνίας και κράτους. Ο ομιλητής κατέληξε στη **σκοπιμότητα συνταγματικής αναγνώρισης του ρόλου της κοινωνίας πολιτών**.

Ο κ. **Δερπιλής** ανέπτυξε τη σκέψη ότι οι οργανώσεις (κινήσεις) πολιτών προσομοιάζουν με την οργάνωση του κράτους.

Ο κ. **Κουβέλης** είπε ότι οι κινήσεις πολιτών είναι χρήσιμες δι-

ότι **ελέγχουν την κρατική δράση**.

Τέλος, ο λόγος δόθηκε στην κ. **Διαμαντοπούλου**, που είπε ότι, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα, η έλλειψη ανεπτυγμένης κοινωνίας πολιτών μαρτυρεί πολύ ισχυρή δομή ή πειστική δραστηριότητα του κράτους ή της εκκλησίας, που μονοπωλούν την κρατική δράση και δεν ανέχονται την ανάπτυξη ενδιάμεσου κοινωνικού σώματος. Στη χώρα μας αναδύεται σταδιακά μια ενεργός κοινωνία πολιτών, που πρέπει να παραμείνει **αυτόνομη έναντι του κράτους και των κομμάτων**. Αποστολή των κινήσεων πολιτών είναι η συμμετοχή τους στη **διαβούλευση**, με υποβολή προτάσεων και κριτική των εκάστοτε μελετώμενων μέτρων, χωρίς όμως χειραγώγησή τους από το κράτος ή τα κόμματα. **Χρηματοδότηση** των οργανώσεων μόνο βάσει ουδέτερων και αδιάβλητων κριτηρίων.

Ο συντονιστής ευχαρίστησε τους ομιλητές για τη συμμετοχή τους στην εκδήλωση και για τις ιδέες που ανέπτυξαν. Ευχαρίστησε επίσης το ακροατήριο για την παρουσία του και για το ενεργό ενδιαφέρον του.

Ακολούθησε θερμό και παρατεταμένο χειροκρότημα.

Από τη σκοπιά της Κοινωνίας Πολιτών λέχθηκαν πάρα πολλά σωστά και στους τρεις κύκλους ομιλιών. Ελάχιστα ήσαν εκείνα για τα οποία δεν θα μπορούσε να συμφωνήσει, φρονώ, η συντριπτική πλειοψηφία των συμπολιτών μας. Έννοιες και σκέψεις όπως απεξάρτηση και αξιολόγηση, απογραφειοκρατικοποίηση και εκσυγχρονισμός, διακομματική συνεργασία, ανεξάρτητη δικαιοσύνη κ.ο.κ.

Αυτά και πολλά άλλα που ειπώθηκαν είναι σωστά πέρα για πέρα. Αλλά πιο πολύ θυμίζουν απώτερους στόχους, οράματα, ίσως και λίγο ευχολόγιο, παρά στρατηγική ή μεθοδολογία για την επίτευξη των στόχων.

Ασφαλώς το πρώτο βήμα προς τον εκσυγχρονισμό είναι ο καθορισμός της γενικής κατεύθυνσης των επιδιώξεων. Το δεύτερο, ωστόσο και το πιο δύσκολο είναι να συμφωνηθεί με ποιο τρόπο θα φτάσουμε εκεί που θέλουμε να πάμε, σε ποιους άξονες θα κινηθούμε, με ποια αλληλουχία βημάτων θα πορευθούμε και μέσα σε ποια χρονικά πλαίσια.

Έξισου σημαντική αλλά ακόμη πιο δύσκολη είναι η επίτευξη της συνεχούς υποστήριξης αυτού του έργου από την Κοινωνία μας.

Στην Κίνηση Πολιτών προσπαθούμε μόνιμα να μην περιοριζόμαστε σε διαπιστωτική κριτική του δημόσιου τομέα και των λειτουργιών του, αλλά να τη συνοδεύουμε με εποικο-

δομητικές προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Αυτή η αυτό-δέσμευση οδηγεί την κάθε διαλογική συζήτησή μας στο ερώτημα τι θα προτείνουμε, ποιο θα είναι το «δια ταύτα» μας.

Κάποιος τ.υπουργός, στο άκουσμα αυτού του προβληματισμού από ενεργοποιημένο πολίτη, παρατήρησε ότι στην Ελλάδα τα πράγματα δεν γίνονται «δια ταύτα» αλλά «παρά ταύτα»..... Αυτή είναι η συνεχής πρόκληση που συναντά η Κοινωνία Πολιτών (και όχι μόνο στη χώρα μας).

Επανέρχομαι λοιπόν στη δημόσια εκδήλωση της 15ης Μαΐου στην οποία αξίζει, πιστεύω να δώσουμε συνέχεια. Συγκεκριμένα, σε συνεργασία με όσους από τους τότε ομιλητές συμφωνήσουν με την ιδέα, προτείνω να εξαχθούν οι κοινοί παρονομαστές των ομιλιών και, μετά σε δεύτερη δημόσια εκδήλωση, να προχωρήσουμε στο «δια ταύτα», δηλαδή στην από κοινού προσπάθεια διατύπωσης εποικοδομητικών και ρεαλιστικών προτάσεων.

Ίσως έτσι συμβάλουμε κι εμείς, έστω και ελάχιστα, στην αναγκαία σύγκλιση απόψεων και επιδιώξεων στον τόπο μας.

Θεόδωρος Παπαλεξόπουλος

ΑΠΕΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ

- I. Οι απεργίες και πορείες αποτελούν δημοκρατικό δικαίωμα και θεμιτό, καταρχήν, μέσο κοινωνικού αγώνα. Χωρίς αυτές η βελτίωση της θέσης των εργαζομένων και η επίλυση των εύλογων αιτημάτων άλλων κοινωνικών ομάδων θα ήταν συχνά προβληματική. Γι' αυτό και οι δυναμικές αυτές μορφές κοινωνικού αγώνα κατοχυρώνονται από τα Συντάγματα των δημοκρατικών κρατών (άρθρα 22, 23 του δικού μας) και από διεθνείς συμβάσεις, όπως λ.χ. η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (άρθρο 11).

Ωστόσο κατά τα τελευταία έτη, με εξαίρεση τους θερινούς μήνες, οι διαδηλώσεις έχουν γίνει τόσο συχνές στην Αθήνα, ώστε όλοι όσοι ταλαιπωρούνται και ζημιώνονται από τις κινητοποιήσεις αυτές, από τον αποκλεισμό του κέντρου της Αθήνας, την παράλυση των συγκοινωνιών και τις συνακόλουθες συμπλοκές και καταστροφές δυσανασχετούν και διερωτώνται «γιατί ;».

Η κυβέρνηση, φοβούμενη την κριτική της αντιπολίτευσης, αντιδρά περιστασιακά και άτολμα. Δεν εξηγεί καν στο λαό τους λόγους της αδράνειάς της. Μερικοί πιστεύουν ότι έχει την κρυφή ελπίδα ότι η αναστάτωση του κέντρου της πόλης και η κυκλοφοριακή κόλαση συσπειρώνουν γύρω της ορισμένες κατηγορίες ψηφοφόρων : τους βολεμένους, που αγανακτούν και ανησυχούν, και όλους εκείνους που ταλαιπωρούνται.

- II. Ανεξάρτητα πάντως από τις επιπτώσεις πάνω στους κατοίκους και στους καταστηματαρχες της Αθήνας, ζήτημα είναι αν αυτοί οι ίδιοι που μετέχουν στις κινητοποιήσεις κερδίζουν από αυτές.

Η χώρα μας, χάρη στη δημοκρατική ομαλότητα και στην ένταξή της στην Ενωμένη Ευρώπη, εμφανίζει σήμερα, παρά την πρόσκαιρη κάμψη, σημαντική οικονομική πρόοδο. Και η άνοδος του βιοτικού επιπέδου, παρά τις υφιστάμενες ανισότητες, έχει διαχυθεί σε όλες τις κοινωνικές τάξεις. Ενδεικτική είναι η απροθυμία των Ελλήνων να απασχοληθούν σε κουραστικές ή

κατώτερες εργασίες, τις οποίες εκτελούν οι μετανάστες. Χαρακτηριστική είναι και η γενίκευση της ιδιόκτητης στέγης, συχνότατα και εξοχικής, του αυτοκινήτου και άλλων ανέσεων, της δαπανηρής διασκέδασης, των θερινών διακοπών... Ας μη μας παραπλανούν κάποιες στατιστικές που στηρίζονται αποκλειστικά στα φανερά εισοδήματα. Όλοι σχεδόν, ακόμη και πολλοί «χαμηλοσυνταξιούχοι», έχουν σήμερα πρόσθετο αφανές εισόδημα από ποικίλες δραστηριότητες, θεμιτές και μη. Επομένως οι καθημερινές σχεδόν απεργίες και διαδηλώσεις δεν υπαγορεύονται από την «ανάγκη». Ούτε άλλωστε αποτελούν, υπό τις παρούσες περιστάσεις, πρόσφορο μέσο διεκδίκησης.

Συχνά οι κινητοποιήσεις προκαλούνται από την εμπρηστική συνθηματολογία κάποιων κομμάτων, που φοβούνται ότι χωρίς αυτές θα αποκοπούν από την εκλογική τους βάση. Συχνά επίσης είναι αποτέλεσμα των επιλογών ενός κοντόθωρου συνδικαλισμού, που εκμεταλλεύεται την ευπιστία των μη προνομιούχων και των νέων, καθώς και τις φαντασιοπληξίες των αναρχικών, προτρέποντάς τους να βγαίνουν καθημερινά στους δρόμους. Στους παράγοντες αυτούς πρέπει να προστεθεί ο ταξικός φθόνος και ο μιμητικός καταναλωτισμός, που ενισχύεται από κάποια ΜΜΕ, από τα περιοδικά lifestyle και από τον καταγιισμό των διαφημίσεων. Άλλωστε, πολλές κινητοποιήσεις, όχι μόνο φοιτητών και πανεπιστημιακών αλλά και εργαζομένων ή επαγγελματιών ομάδων, δεν έχουν αιτήματα εργασιακά, απασχόλησης και αμοιβών, αλλ' άλλα, συχνά ανεδαφικά ή και αυτοκαταστροφικά, όπως το «έξω από την ΕΟΚ»!

Συμπέρασμα: Οι περισσότερες απεργίες και πορείες αναστατώνουν χωρίς λόγο την κοινωνική ζωή, ταλαιπωρούν τον κόσμο, βλάπτουν την οικονομία, δυσφημούν τον τουρισμό, υπονομεύουν τις επιχειρήσεις, αυξάνουν την ανεργία και τελικά ροκανίζουν το κλαδί πάνω στο οποίο κάθονται και εκείνοι που τις οργανώνουν και τις πραγματοποιούν.

Στέφανος Μαθίας